

Malowanie drewna na zewnątrz

PORA NA KOŁOR

Tomasz Wojtynek

Lato kojarzy się z urlopem i słodkim leniuchowaniem w ogrodzie lub na działce. Odpoczywając w cieniu ulubionej altanki, warto na chwilę przerwać drzemkę. Ciepłe lato to najlepsza pora na odnowienie drewnianej architektury ogrodowej.

Szolarka okienna i drzwiowa, drewniane tarasy, ploty, bramy, elementy placów zabaw, pergole, altany i inne drewniane elementy architektury ogrodowej przez cały rok są wystawione na działanie deszczu, wiatru, słońca, mrozu, różnic temperatury, grzybów i innych mikroorganizmów.

Dzięki bogatej ofercie dostępnych na rynku farb odnawianie i malowanie drewnianych konstrukcji i elementów powinno być banalnie proste. Jest w tym sporo racji, jednak – by włożony wysiłek przyniósł oczekiwane efekty – niezbędna jest także wiedza.

Ważna impregnacja

Dekoracyjne malowanie drewna, zwłaszcza narażonego na oddziaływanie trudnych warunków zewnętrznych, powinno być zawsze poprzedzone lub połączone z jego odpowiednim zabezpieczeniem. Te dwa zabiegi możemy łatwo ze sobą połączyć, stosując wyroby lakiernicze zawierające substancje impregnujące, np. lakierobejce.

Jeśli mamy czas i chęć, warto jednak zastosować kilka specjalnych materiałów, które zdaniem profesjonalistów są lepszym rozwiązaniem niż środki typu „2 w 1”. W takiej sytuacji najpierw stosuje się impregnat, który może być bezbarwny, następnie bejce lub farbę podkładową nadającą wstępnie kolor drewnu, a na koniec maluje bezbarwnym lakierem lub farbą kryjącą w wybranym kolorze. Jeśli zależy nam, by był widoczny naturalny rysunek słoików, po zaimpregnowaniu barwimy je wstępnie bejcą, a następnie wykańczamy bezbarwnym lakierem. Efekt częściowej transparentności uzyskamy, stosując preparaty impregnująco-koloryzujące, np. kolorowe lazury ochronne, o których pisaliśmy w czerwcowym numerze „Majstra”.

Malowanie

Jeśli elementy drewniane zamierzamy pomalować farbą kryjącą, pamiętajmy, że tradycyjne farby do drewna (olejne, ftalowe) tworzą na nim gładką, szczelną powłokę. Po pomalowaniu trudno będzie zgadnąć, z czego przedmiot wykonano: z drewna, metalu czy tworzywa sztucznego. Ponadto różne gatunki drewna w różny sposób poddają się barwieniu. Im drewno twardsze, tym mniej farby chłonie i tym samym jest nią płycej nasączone lub zabarwione. Środki impregnujące i koloryzujące wnikają także bardzo płytko w drewno silnie nasączone żywicami, dlatego nie nadaje się ono do barwienia, zwłaszcza na intensywne kolory. Drewno fabrycznie impregnowane ciśnieniowo słabiej chłonie środki impregnujące, ale zwykle można je bez problemów malować. Jest zabezpieczone na długi czas, nie ma więc potrzeby dodatkowego impregnowania. Po kilku latach wystarczy jedynie odświeżyć wyblakłe w słońcu kolory.

Farby olejne lub ftalowe mają większą lepkość, dlatego wsiąkają w powierzchnię drewna znacznie płycej niż impregnaty i dodatkowo tworzą nieprzepuszczalną warstwę, uniemożliwiającą „oddychanie”, czyli odprowadzenie wilgoci na zewnątrz. Dlatego drewniane ogrodzenie lub huśtawka pokryte szczelną warstwą farby zniszczą się znacznie szybciej niż pomalowane barwiącą lazurą ochronną lub modną ostatnio lakierniczą. Ponadto drewno w swoisty sposób „pracuje”, zmieniając swoje wymiary zależnie od wilgotności i temperatury, co sprawia, że z powodu źle dobranej farby wierzchnia powłoka malarska może pękać, łuszczyć się i odpadać.

Do malowania kryjącego można także zastosować farby głęboko wnikające w strukturę drewna, zmniejszające jego

Przed malowaniem drewno trzeba oczyścić, a naloty brudu, glonów, zwierzęce fragmenty drewna usunąć papierem ściernym.

Stosowanie impregnatu i farby podkładowej jest bardziej pracochłonne, ale daje efekty lepsze niż używanie wyrobów typu „2 w 1”.

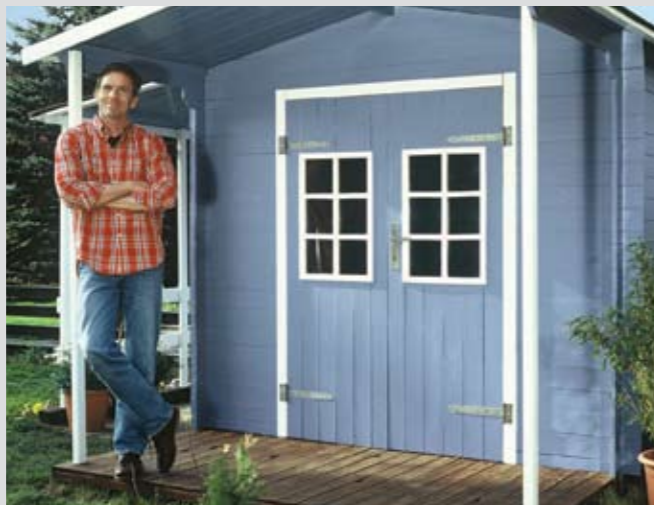
Przedmioty drewniane najlepiej malować wzdłuż słoików i w sposób ciągły, tak by jedną płaszczyzną malować bez przestojów.

Popularne środki do wykonywania powłok nawierzchniowych do drewna

Farby i emalie olejne – są zawieszoną w spoiwie olejnym lub oleju (np. olej lniany – pokost). Używa się ich do malowania elementów drewnianych po wcześniejszym zastosowaniu gruntu lub farby podkładowej. Tworzą barwne powłoki o wysokim połysku, częściowo elastyczne i wodoodporne, odznaczające się wysoką przyczepnością do podłoża.

Emalie olejno-żywiczne – są wyrobami tworzącymi powłoki o bardzo dużej odporności zarówno na wilgoć, jak i zmiany temperatury.

Farby i emalie syntetyczne – są zawieszoną w spoiwie syntetycznym z żywic syntetycznych. Np. wodorozcieńczalna farba akrylowa jest półprzepuszczalna dla pary wodnej, a więc umożliwia odprowadzenie wilgoci znajdującej się w drewnie.

Emalie nitrocelulozowe – to zawieszony pigmentów w spoiwie wytworzonym z roztworów nitrocelulozy w organicznych rozpuszczalnikach. W przeciwieństwie do emalii olejnych mają czyste, jasne kolory. Powłoki z nitrocelulozowych emalii charakteryzują się dużymi walorami estetycznymi. Stosuje się je tylko wewnątrz pomieszczeń.

Farby i emalie ftalowe (alkidowe) – służą do końcowego malowania elementów drewnianych i metalowych. Tworzą szczelne powłoki, uniemożliwiające odprowadzenie wilgoci z malowanego podłoża. Powstające powłoki są połyskujące, twarde i odporne na działanie wody, mydła oraz środków chemicznych używanych w gospodarstwach domowych.

Emalie styrenowane – wykonane z nich powłoki są elastyczne, twarde oraz odporne na działanie wody, charakteryzują się półpołyskiem.

nasiąkliwość oraz pęcznienie. Utworzone w ten sposób powłoki mogą tworzyć szczelną warstwę całkowicie kryjącą lub lekko prześwitującą, ukazującą rysunek słoju. Najczęściej są to farby alkidowe (ftalowe) o własnościach tiksotropowych (nie spływają z pionowych powierzchni), doskonale trzymające się podłoża.

Coraz więcej zwolenników zyskują wodorozcieńczalne farby akrylowe. Tworzą powłoki o trwałym matowym lub satynowym kolorze. Są odporne i elastyczne, a przy tym dobrze odprowadzają z drewna wilgoć. Dzięki temu można nimi malować nie tylko elementy użytkowane w pomieszczeniach suchych, lecz także te narażone na kontakt z wilgocią i niską temperaturą, a więc znajdujące się na zewnątrz. Można ich używać m.in. do renowacyjnego malowania okien

drewnianych oraz do pierwotnego malowania elementów drewnianych wewnątrz i w otoczeniu domu.

Jak i czym malować?

Malować można za pomocą wałka, pędzla, przez zanurzenie, natryskiwanie oraz nowoczesnymi metodami, np. przez natryskiwanie elektrostatyczne lub napylanie proszkowe. Przed malowaniem drewno trzeba dokładnie oczyścić, a naloty brudu, glonów, zwietrzałe fragmenty drewna usunąć papierem ściernym i odkurzyć. Przedmioty drewniane najlepiej malować w sposób ciągły, tak by jedną płaszczyznę malować bez przestojów. Uzyskamy wówczas równomierne kolorystykę bez plam i widocznych łączy. Starajmy się nakładać preparat możliwie równomiernie wzdłuż włókien drewna.

Świeże drewno szybko wchłania środki, więc jednorazowe malowanie nie wystarczy. Aby dobrze zabezpieczyć drewno, musimy pomalować je dwa, trzy razy, zależnie od gatunku oraz jego wilgotności. Na drewno miękkie i mało zwarte, np. sosnowe, należy nakładać jednorazowo dość grubą warstwę impregnatu lub farby, twarde natomiast pokryć cienką warstwą, gdyż nadmiar preparatu może ściekać, tworząc nieestetyczne zacieki. Zdecydowana większość dostępnych na rynku wyrobów jest gotowa do użytku i nie wymaga dodatkowego rozcieńczania. To konieczne tylko wówczas, gdy preparat był zbyt długo lub nieodpowiednio przechowywany oraz w przypadku nakładania farby metodą natrysku. Należy wtedy stosować rozcieńczalniki zalecane do konkretnego wyrobu przez producenta. Wszystkie wspomniane prepa-

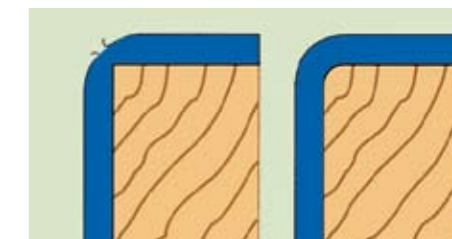
Farby to substancje, które po naniesieniu na powierzchnię tworzą na niej kryjącą powłokę ochronną, dekoracyjną lub specjalną. Podstawową funkcją farby jest ochrona pomalowanej powierzchni przed czynnikami atmosferycznymi, chemicznymi, biologicznymi i mechanicznymi. Farby zawierają różne składniki: spoiwa, substancje błonotwórcze, żywice, pigmenty, barwniki, plastyfikatory, dodatkowe substancje (konserwujące, opóźniające wysychanie itp.) oraz składniki lotne, tj. rozpuszczalniki i rozcieńczalniki. Te ostatnie nadają farbie pożądaną lepkość. Substancje błonotwórcze wiążą pigmenty i mają zdolność tworzenia powłok, żywice zwiększają twardość powłoki, a plastyfikatory zwiększają jej elastyczność.

Emalie to wyroby tworzące ostateczną warstwę nawierzchniową. W porównaniu z farbami zawierają więcej żywicy o lepszych parametrach, nadającej malowanej powierzchni m.in. efektowny połysk.

raty wiążą przez odparowanie rozpuszczalnika, stąd temperatura ma decydujący wpływ na szybkość wysychania powłok. Zbyt niska temperatura powoduje istotne wydłużenie czasu schnięcia. Wysoka temperatura z kolei powoduje zbyt szybkie schnięcie (farba klei się do pędzla), co może powodować wady powłoki. Większość wyrobów malarskich można nakładać w temperaturze od +5°C. Zdarzają się też produkty, które można nakładać w jeszcze niższych temperaturach, nawet ujemnych. Jednak nie warto odkładać pracy w czasie do aż tak ekstremalnych warunków pogodowych. Optymalna temperatura otoczenia podczas prowadzenia prac malarskich wynosi od +10 do +30°C. Pamiętajmy także o wilgotności zarówno podłoża, jak i otoczenia, która jest bardzo ważna, zwłaszcza w przypadku malowania drewna. Drewno przed malowaniem powinno być dobrze wysuszone (ok. 15% wilgotności). Zbytne przesuszenie drewna powoduje zwiększone zużycie preparatów, co należy uwzględnić podczas planowania zakupu. Dość istotne jest, by wszystkie stosowane w odpowiedniej kolejności materiały – począwszy od prepa-

ratów impregnujących, poprzez farby gruntujące, aż do nawierzchniowych – były odpowiednio dobrane. Najlepiej, jeśli pochodzą od jednego producenta. Gwarantuje to wzajemną przyczepność kolejnych warstw, a co za tym idzie – dobrą trwałość i wytrzymałość powłoki.

Bez względu na to, czy używając środków bezbarwnych podkreślamy jedynie naturalny wygląd drewna, czy poprzez malowanie farbą całkowicie zakrywamy jego fakturę i zmieniamy barwę, prace malarskie na powierzchniach elementów architektury ogrodowej powinniśmy wykonywać bardzo starannie. Odpowiednio zabezpieczone i pomalowane drewno wygląda estetycznie, jest łatwe do utrzymania w czystości i może służyć znacznie dłużej. Zmniejszy się także ryzyko wystąpienia takich problemów, jak paczenie, nieuszczelnienie, pęknięcie drewna czy uszkodzenie przez owady i mikroorganizmy. Warto zatem na kilka godzin przerwać wakacyjne leniuchowanie, by móc mu się oddawać także w przyszłym roku – nadal w cieniu ulubionej, a może jeszcze piękniejszej i bardziej kolorowej ogrodowej altanki.

Krawędzie elementów drewnianych przed malowaniem warto delikatnie zaokrąglić papierem ściernym – warstwa farby wszędzie będzie miała równą grubość i powłoka malarska nie będzie się „przecierała” na rantach.

JEDYNY MAJSTER, KTÓREMU MOŻNA ZAUFAĆ

DIY Majster

Szukaj w kioskach
pod koniec każdego miesiąca

archiwum, informacje,
najciekawsze artykuły
w plikach pdf za darmo na

www.diy-majster.pl

NARZĘDZIA I AKCESORIA

- ◆ podpowiadamy, jakie narzędzia będą dla nas najlepsze
- ◆ podajemy najważniejsze kryteria wyboru elektronarzędzi
- ◆ radzimy, jak używać narzędzi

URZĄDZANIE I DEKOROWANIE

- ◆ podpowiadamy, jak efektownie urządzić wnętrze
- ◆ pomagamy w doborze materiałów, okuć i narzędzi
- ◆ doradzamy, jak krok po kroku zbudować meble

REMONT I MODERNIZACJA

- ◆ podpowiadamy, jak zaplanować remont
- ◆ doradzamy, jak najlepiej wykonać prace wykończeniowe
- ◆ oceniamy materiały i preparaty niezbędne przy remoncie

DOM I OTOCZENIE

- ◆ pomagamy zbudować altankę i ogrodowe ścieżki
- ◆ doradzamy, jak wybrać najlepszą kosiarkę
- ◆ podpowiadamy, jak urządzić plac zabaw dla dzieci